

OPIS ZAŁOŻEŃ ANALIZY RYZYKA METODĄ MATEMATYCZNĄ

1. Analizę ryzyka przeprowadzono w celu wyznaczenia obszarów działalności jednostki samorządu terytorialnego (nazywanych dalej- **obszarami ryzyka**), w których przeprowadzone zostaną w pierwszej kolejności zadania audytowe w ramach plan audytu na rok 2018.

Każdy z obszarów ryzyka:

- Zarządzanie
- Finanse
- Mienie Komunalne
- Gospodarka przestrzenna
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska
- Usługi administracyjne
- Edukacja
- Kultura i sport
- Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

uszczegółowiono, przez sformułowanie tematów zadań audytowych w każdym z w/w obszarów. Jako podstawę ustalenia tematu zadań przyjęto najbardziej istotne w ocenie audytora: zagadnienia, procesy, rodzaje usług, działania podejmowane na rzecz społeczności lokalnej realizowane w wyróżnionych obszarach.

2. Podstawą do ustaleń w tym zakresie były między innymi:
 - zadania przypisane poszczególnym komórkom organizacyjnym Urzędu Miasta Leszna, szczególnie określone w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miasta Leszna (zał. nr 1 do zarządzenia nr K/235/2016 Prezydenta Miasta Leszna z dnia 1 czerwca 2016 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Leszna wraz ze zmianami).
 - zakres działania oraz zadania własne gminy i zadania z zakresu administracji rządowej określone w ustawie z dnia 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym
 - zakres działania i zadania powiatów określone w ustawie z dnia 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym.
3. Analizę ryzyka przeprowadzono metodą matematyczną z wykorzystaniem punktowej skali oceny ryzyka opisanej w **zał. nr 6** do planu audytu na rok 2018.

Założenia analizy ryzyka metodą matematyczną:

1. Wyróżniono **kategorie ryzyka** – czyli grupę (zbiór) ryzyk skupiających określone czynniki ze względu na ich wspólną cechę. Są to:
 - a) **ryzyko finansowe** uwzględnia czynniki takie jak: wysokość wydatków (przepływów finansowych) w skali roku, ilość przeprowadzanych operacji finansowych, prawdopodobieństwo wystąpienia strat finansowych i ich wysokość.
 - b) **ryzyko kontroli wewnętrznej** uwzględnia się w nim czynniki: istnienie w ramach działalności pisemnych procedur, podział obowiązków pracowników, bezpośredni nadzór przełożonego, jakość i rotację kadry.
 - c) **ryzyka procedur i czynników operacyjnych** uwzględnia się w nim czynniki – liczbę i złożoność etapów proceduralnych w badanej działalności. Zakłada się, że im większa liczba etapów w procedurze oraz im bardziej procedura jest złożona tym potencjalne ryzyko jest większe. Jednocześnie zakłada się, że poziom tego ryzyka zmniejsza się przez zastosowanie w badanej działalności programów informatycznych.

- d) **ryzyka przepisów prawnych** (czynników zewnętrznych) uwzględnia się w nim czynniki takie jak- poziom skomplikowania i częstotliwość zmian przepisów zewnętrznych regulujących badany obszar działalności.
- e) **ryzyko wizerunku jednostki** uwzględnia się w nim czynniki - stopień poufności danych w ramach analizowanej działalności oraz wpływ badanej działalności na opinie mieszkańców społeczności lokalnej.

2. Dla każdej kategorii ryzyka ustalono **wagi ryzyka**. Wagą ryzyka jest wyrażone liczbowo znaczenie przypisane danej kategorii ryzyka w całościowej analizie ryzyka. Wszystkie wagi ryzyka sumują się do liczby 1. Założone wagi ryzyka przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kategoria ryzyka	Waga ryzyka
1	ryzyko finansowe (F)	0, 25
2	ryzyko kontroli wewnętrznej (KW)	0,25
3	ryzyko procedur, czynników operacyjnych (CZO)	0,15
4	ryzyko przepisów prawa, czynników zewnętrznych (CZZ)	0,15
5	ryzyko wizerunku jednostki (WJ)	0, 20
	Razem	1

3. W celu oceny ryzyka określono **punktową skalę oceny**. Przyjęto zakres skali od 1 do 4 punktów dla każdego zadania audytowego określonego w obszarze ryzyka. Zasady przyznawania i znaczenie poszczególnych punktów dla każdej kategorii ryzyka określono w tabeli w **zał. nr 6** do planu audytu na rok 2018.
4. Dokonując opisowej oceny ryzyka przyjęto następujące założenia:
- ryzyko niskie - wynik oceny końcowej nie wyższy niż 45 %
- ryzyko średnie - wynik oceny końcowej w granicach od 45,01 % do 60 %
- ryzyko wysokie - wynik oceny końcowej powyżej 60,01 %

Sposób analizy ryzyka metodą matematyczną:

1. Każde zadanie audytowe wyróżnione w obszarze ryzyka poddano przeglądowi zgodnie z założeniami punktowej skali oceny ryzyka – **zał. nr 6 do planu audytu na 2018 rok**.

W analizie uwzględniono informacje pochodzące z dokumentacji organizacyjnej obowiązującej w poszczególnych obszarach działalności samorządu terytorialnego (zarządzenia, regulaminy, uchwały, procedury) oraz ze sprawozdań budżetowych sporządzonych za I półrocze 2017 roku.

2. W oparciu o przydzielone w obszarach ryzyka punkty i nadane kategoriom ryzyka wagi wyznaczono **wynik oceny ryzyka po uwzględnieniu kategorii ryzyka**.

Obliczenia dokonano według następującego wzoru:

$$\text{OCENA RYZYKA WG KATEGORII RYZYKA (ORK) = } \\ = \{[(p.F \times 0,25) + (p.KW \times 0,25) + (p.CZO \times 0,15) + (p.CZZ \times 0,15) + \\ (p.WJ \times 0,20)] : 4\} \times 100\%$$

gdzie „p. F, p.KW, p.CZO, p.CZZ, pWJ” - oznacza punktację dla danej kategorii ryzyka,
 gdzie „X” – oznacza znak mnożenia
 gdzie „:” - oznacza znak dzielenia
 gdzie „4” - oznacza wartość maksymalną w określonej skali oceny
 gdzie „0,25, 0,15, 0,20” - oznacza wagę ryzyka

Wynik oceny ryzyka w ramach wyszczególnionych zadań audytowych zestawiono w załączniku nr 4 do planu wewnętrznego na 2018 rok.

3. Dodatkowo analizę ryzyka rozszerzono o **ocenę ze względu na datę ostatniego audytu lub kontroli w obszarze ryzyka**. Przyjęto następującą skalę:

1. audyt/ kontrola przeprowadzona przed rokiem 2013
lub nigdy nie była prowadzona	-	0, 30
2. audyt/ kontrolę przeprowadzono w 2013 r.	-	0, 20
3. audyt/ kontrola przeprowadzono w 2015 r. lub 2014 r.	-	0, 10
4. audyt/ kontrola przeprowadzono w 2017 lub 2016 r.	-	0, 00

Informacje o kontrolach zewnętrznych i wewnętrznych ustalono w oparciu o prowadzony w Urzędzie rejestr kontroli zewnętrznych oraz sprawozdania z kontroli wewnętrznych przeprowadzonych w jednostkach niepublicznych i w Urzędzie Miasta Leszna. W analizie uwzględniono, obszary objęte kontrolą kompleksową Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu, przeprowadzoną w 2013 roku.

Obliczenia dokonano według następującego wzoru:

OCENA RYZYKA PO UWZGLĘDNIENIU DATY OSTATNIEGO AUDYTU i/ lub KONTROLI (ORKA)=
= ORK + punktacja nadana ze względu na datę przeprowadzonych kontroli lub / i audytów

4. Dodatkowo w analizie uwzględniono **ocenę ze względu na priorytet kierownictwa**.

Zastosowano następującą skalę:

1. znaczenie duże	-	0, 30,
2. znaczenie średnie	-	0, 15,
3. znaczenie niskie	-	0, 00.

Obliczenia dokonano według następującego wzoru:

OCENA RYZYKA PO UWZGLĘDNIENIU PRIORYTETU KIEROWNICTWA (ORPA)=
= ORKA + punktacja priorytet kierownictwa.

5. **Ocena ryzyka końcowa** powstała przez znormalizowanie ORPA, czyli sprowadzeniu wszystkich wyników ORPA do wspólnego mianownika przez podzielenie każdego wyniku analizy przez maksymalną liczbę punktów jaką można było uzyskać w ramach analizy ryzyka. Wynik przedstawia kolumna Ocena ryzyka wyliczenie końcowe w zał. nr 4 do Planu audytu na rok 2018.